

KARJALAISEN ÄÄNI (Golos korela)

Aunukselainen puotipoika kirjailijana,
liikemiehenä ja Suomen sahateollisuuden
alkuunpanija 150 vuotta sitten. Osa I

Säämäjärvellä vuonna 1815 syntynyt Miron Smirnov aloitti liikemiesuransa puotipoikana Aunuksessa, toimi ruplakuskina Venäjällä ja siirtyi jo 20-vuotiaana puutavara-alalle Suomeen.

Hän toimi vv. 1835—1857 Savonrannassa ja perusti höyrysaahan 1861 Joensuuhun, sahaamaan Repolasta ostettuja tukkeja.

Kirja on nimeltään Golos Korela — Karjalaisen ääni. Siinä on yli 300 sivua, painettu 1890 Pietarissa. Seuramme sai esipuheen suomennoksen jo 1920-luvulla Nikolai Ruotsilta, Salmista.

Julkaisemme esipuheesta kolme osaa. Ensimmäisessä osassa käsitellään Miron Smirnovin toimintaa puotipoikana ja ruplien kuljetusmatkaa Ukrainaan. Toisessa osassa kerrotaan Mironan siirtymisestä puutavara-alalle Suomeen, menestystä ja konkurssia.

Kolmannessa osassa Mirona muistelee Suomen puuston hupenemista, Karjalan takapajuisuutta ja uskonnollisten lahkojen vaikutusta.

Olen syntynyt v. 1815 Etelä-Karjalassa, Petroskoin kihlakunnan Säämäjärven kirkonkylässä. Isäni oli kyläkauppias; kymmenvuotiaana minä aloin opetella kirjaitaitoa. Siihen aikaan sekä suuremmissa että pienemmissä Aunuksen läänin kaupungeissa opetettiin yksityiskouluissa kirkko-slavonian kielellä; meitä opetti seurakunnan lukkari. Vuoden perästä minä jo pääsin koulusta, so. suoritin tutkinnon, kuten näette — läpäisin ”korkean” tieteellisen kurssin: a—bee—ceestä—äx—zeehen. Osasin jotenkuten suoraan tavata ja samassa määrin myöskin kirjoittaa. Kaunokirjoituksesta siihen aikaan ei edes kaupunginkaan kouluissa tiedetty mitään. Senjälkeen noin vuoden verran harjoittelin vielä kotonani lukemista ja kirjoitusta.

Sitten pääsin erään Aunuksen kaupungissa asuvan rikkaan viljakauppiiaan Filimon Metlinskijn palvelukseen. Hän itse osasi vain töintuskin kirjoittaa — jokseenkin samaan tapaan, kuin harakka kävelisi märkävarpain puusillalla. Mutta kauppa oli hänellä laaja, kun hän oli suurin pohatta koko läänissä. Häneltä ostettiin ruokatarpeita Povensan ja Petroskoin kaupungeista aina Syvärin alkujuoksulle asti: Vosnesenje, Ost-ratshina, Mjatusova, Vaazhina, Uslanka ja Lotinanpelto olivat hänen alituksina ostajinaan. Laivakelin aikana — vaikka olinkin vielä pieni pojankloppi — oli minun tehtäväni antaa saapuvista aluksista jauhot, suolat ym. tavarat; talvisin kävin taas velkoja karhuamassa. Sitäpaitsi lähetettiin minut joskus Laatokan yli Suomeen. Sermaksessa oli isännälläni suuret viljavarastot, joita hoiti erityinen kauppa-apulainen.

Kuvitelkaapa vain itseksenne, että minunlaiselle, viistoistavuotiaalle miehenalulle ja ”kirjaniekalle” isäntäni uskoi sellaiset kauppa-asiat ja niin suuria rahasummia, että kerran lähetti hän mukanani Volgan varrella Rybinskiin kuusikymmentätuhatta ruplaa!

Niinä autuaallisina aikoina oli liikemaailmassa paperiraha paljon suuremmissa arvossa kuin jalot metallit, kulta ja

hopea, johon ehkä nykyisen nuoren polven on edes vaikea uskoakaan: siihen aikaan näet rahankurssi, jolle Volgan kauppiat olivat antaneet ”lazhami”-nimityksen, oli sellainen, että paperiruplasta maksettiin kullassa 1 rupla 15 kopeikkaa ja hopeassa 1 rupla 18 kopeikkaa, mutta kun sitä nyt ajatella ja aprikoit, niin pakostakin pudistat vain päätäsi. Niin, mutta siitpä on kulunutkin jo lähes kuusikymmentä vuotta.

Kuin tämän hetken muistan sen hetken, jolloin isäntä lähetti minut matkalle mukanani 60.000 ruplaa, joista vain kuu-situhatta oli paperirahaa, mutta muut kultaa ja hopeaa. Setelirahat oli ommeltu vaatteisiini, mutta kullat ladottu pyöreisiin kasoihin, jotka käärittiin ensin hienoon palttinaan, sitten hienoon nahkaan ja lopuksi kaikki tämä sijoitettiin erityiseen, vartavasten ommeltuun nahkasäkkiin. Hopearahoja varten oli myöskin tehty erityiset nahkalaukut, joihin rahat työnnettiin hajalleen ja laukut sidottiin huolellisesti narulla, sitten kaikki ne käärittiin ja ommeltiin paksuun nahkaan, sidottiin se taas ja pahtiin tyhjään kahvisäkkiin, joka taas sidottiin ja kiedottiin hyvin lujasti; sen jälkeen rahasäkki pantiin toiseen, vielä paksumpaan ja karkeampaan säkkiin, joka vuorostaan sidottiin vain suusta nuoralla. Vain noudattamalla tällaista varovaisuutta onnistui minun saattaa rahallähetykseni määräraikkaan.

Aunuksen kaupungissa oli otettu matkalippu kolmivaljakokyydille Vytegraan. Tästä kaupungista edelleen oli minun ajettava vielä kolme kestiekievariväliä hevosskyydillä, mutta sitten täytyi jatkaa matkaa soutuvenheissä pitkin Kovzha-jokea ja Valkeajärveä Krohino-nimiseen paikkaan asti. Sieltä edelleen kuljettiin taas 400 virstaa pitkin Sheksna-jokea soutuvenheissä.

Vytegraan asti oli minulla otettu toveriksi eräs merimies sekä toinenkin matkakumppani, köyhä virkailija, jota minä kuljetin maksutta herättääkseni vähemmän huomiota siihen, mitä varten minulla oli otettu matkalippu kolmivaljakokyytiin. Kärryistä minä kylläkin jaksoin itse siirtää raskaat rahasäkit, mutta kun tuli matkasta venheissä, niin en uskaltanutkaan siirtää rahasäkkejä itse, sillä vähäkseni pelkäsin pudottavani ne veteen ja tällä tavoin kiinnittäväni niihin yleisen huomion. Kun palkkamiehet nostelivat säkkejä, niin ei yksikään niistä jättänyt kysymättä: ”Mitä kumman painoa näissä on?” johon minä vastaelin, että ne sisältävät hauleja ja lyijyä pysynkuulia varten.

Vytegrasta minä palautin merimiehen takaisin laivakyydissä, mutta matkatoveriksi itselleni löysin erään moskovalaisen kauppiiaan, Rahmanovin liikeapulaisen, jonka kanssa saavuimmekin onnellisesti Krohino-nimiseen paikkaan asti. Toverini jäi tähän, mutta minä jatkoin venheessä matkaani vielä 400 virstaa Sheksna-jokea pitkin Rybinskiin asti. Tällä lopputaipaleella tuli kylläkin matkustaa Mologa-joen humalaisien luotsien seurassa, mutta kaikki sujui onnellisesti ja minä lopultakin saavuin määräraikkaan, jossa luovutin rahat vähimmälle liikeapulaiselle.

Uskotteko, että monet tämän meidän luottohenkilömme tuttavista, kauppiat sekä toistenkin kauppiaiden liikeapulaiset ja uskotut miehet kokonaisen viikon ajan kävivät katsomas-

sa minua ja ihmettelemässä, että sellaiselle pojanklopille oli uskottu tällainen rahasumma ja että minä jaksoin saattaa sen onnellisesti perille.

Vaikka olikin mairittelevaa olla sellaisen rikkaan isännän palveluksessa ja hoitaa asioita, niin tämä valtuuttaja-liikemies, huolimatta siitä, että alhaisesta säädystä oli kohonnut miljoonääriseksi ja palkittu kultamitalilla, oli sittenkin käytös- ja elintavoiltaan jäänyt entiseksi. Pöyhkeydessään hän luuli kohonneensa maalaisesta jalompaan säätyyn, mutta siinä suhteessa hän kuitenkin kovasti erehtyi. Mitään laskutaitoa enempää kuin kirjanpitoakaan ei hän sen ajan vaatimusten puitteissa osannut. Mutta sillä välin oli jo läheisyydessä kolme sahalaitosta, joissa lasku- ja kirjanpito toimitettiin ajanmukaisesti.

Naisten tsuppu

Sotien jälkeen saatiin nuoria mukaan KSS:n johtotehtäviin. Silloin myös perustettiin seuran ensimmäinen naistoimikunta. Se aloitti vireän toiminnan ja lehteenkin Karjalan Heimoon ilmestyi oma osasto — naisten tsuppu. Lehden päätoimittaja Vaseli Keynäs oli enemmän kuin iloinen tästä palstasta. Hän suorastaan suri, jos se jäi jostakin numerosta pois.

Tällä naisten tsupulla emme anna täytekkureseptejä, vaan palautamme mieleen ajat, jolloin kärsittiin ruokapulaa. Silloin kaikkien apu oli tarpeen. Niinpä seuramme äänenkannattaja Karjalaisten Pakinat antoi oman reseptinsä ruokavuksi. Se kuului näin:

Jäkäläleivän resepti:

- 1 kahvikupillinen taikinan juurta
- 1 litra jäkälää
- 1 ruokalusikallinen suolaa

Taikina vatkataan ja annetaan käydä kahdesti, sen jälkeen leivotaan ohuiksi kakuiksi. Annetaan vielä nousta, sitten paistetaan.

Jäkälävellin resepti:

- 1/3 litraa maitoa ja 2/3 litraa vettä
- 1 ruokalusikallinen ruisjauhoa
- 1/4 litraa jäkälää
- suolaa

Maitovesi kiehautetaan, sitten vispataan, siihen pannaan ensin jauhot, sitten jäkälä ja suola. Velli saa kiehua 15—30 minuuttia.

Mekrijärven rannasta Ilomantsista syksyllä 1980 löydetyn muinaisveneen pienoismalli menee ensi kesäksi Sea Finland -näyttelyyn Philadelphiaan.

Mekrijärven vene on tehty ompelutekniikalla ja sen mitat on voitu hahmottaa, vaikkei veneen toista päätä olekaan löydetty. Selvitysten mukaan veneen leveys on ollut 1,5 metriä ja pituus vähintään 8,5 metriä.

□ **MARJA-LEENA KOSKI**, sukujuuriltaan Aunuksen Suopohjan kylästä on kirjoittanut runokirjan — Valvottu uni. Sen on julkaissut Kirjapaja. Marjan äiti Kati Mustonen-Motin on kiitettävällä tavalla täydentänyt lahjoituksillaan seuramme valokuva-arkistoa.

WIIPURI-PÄIVÄT 1988
Helsingissä
4-5-6 maaliskuuta

”Oi aika Viipurin..”

Viipurilaisten kulttuuri- ja tapaperinteiden vaalimiseksi järjestetään nyt jo kuudennen kerran Wiipuri-Päivät Helsingissä 4.3.—6.3.88. Vanhan tavan mukaan päivät aloitetaan hengellisellä tilaisuudella, joka pidetään Tuomiokirkon kryptassa perjantaina 4.3.88 klo 18.30. Siellä puhuvat hovioikeuden presidentti Heimo Lampi ja tuomiorovasti Jouko Sihvo. Professori Tauno Äikää soittaa urkuja ja pianoa, Veikko Höylä selloa. Muina esiintyjinä ovat Viipurin Lauluveikot dir.mus. Martti Neuvosen johdolla ja Wiipurin Soitannollisen Kerhon kamariyhtye konserttimestari Osvald Schärllundin johdolla. Nähdään myös selostettu kuvasarja Viipurin seitsemästä kirkosta.

Viipurilaisaiheet näytetyt Karjalatalon 2. ja 3. kerroksessa lauantaina 5.3. ja sunnuntaina 6.3. kello 10—17.

Wiipurin Arkistoyhdistyksen kokoama yleisnäyttely sekä näyttely viipurilaisesta teatterista ja urheilusta. Videotelokuvat Viipurin pienoismallista ja kaupungista sodan jaloissa. Selostettu diakuvasarja ”Viipurin muuttuneet kasvat”. Nähtävänä on myös Viipurin pienoismallin kolmas rakennusvaihe, Viipurin Taiteilijaseuran taiteilijoiden teoksia ja Viipurikirjallisuutta.

Pääjuhla ”Viihtyisiä Viipurimme”, Wiipuri-Päivien 1988 musiikillinen taide- ja viihdetapahtuma Finlandia-talon konserttisalissa lauantaina 5.3.88 kello 14.00.

Tervehdyksen esittää hovioikeuden presidentti Heikki Mälki ja juhlapuheen pitää vuorineuvos Erik Tuomas-Kettunen. Esiintyjänä mm. Wiipurin Soitannollinen Kerho ry:n orkesteri johtajina kapellimestarit Ossi Runne ja Arvo Kuikka, Viipurin Lauluveikot dir.mus. Martti Neuvosen johdolla, useita solisteja ja tanssiryhmä. On myös viipurilaisopetteja koskeva musiikkietokilpailu.

Markkinatanssit ”Viipuri viisii” Karjalatalon juhlasalissa ja ravintola Kareliassa lauantaina 5.3. kello 20.00

Viipurin markkinat Karjalatalon juhlasalissa ja aulassa sunnuntaina 6.3. kello 10—17.

Punaisenlähteentorin markkinoiden tapaan siellä on kymmeniä värikkäitä myyntikojuja, joissa on tarjolla vaikka mitä. Posetiivari ja helppoheikki luovat markkinatunnelmaa, on arpajaisia ym. Soitannollisen Kerhon orkesterin humppayhtye ja Viipurin Lauluveikkojen serenadikvartetti esiintyvät määrätunnein. — Vapaa pääsy. — Muihin tilaisuuksiin saa tilata lippuja seuraavilta henkilöiltä: Elsa Luikki, puh. 90-417 30, Sylvia Jurczak, puh. 90-785 912, Saima Räsänen, puh. 90-786 913.

MOSKOVAN OSUUSKUNNAT

Vuoden 1988 alkuun mennessä Moskovassa oli rekisteröitynä noin 700 osuuskuntaa, joista toiminnassa on 300. Moskovalaiset osuuskunnat myivät yksistään valtionkauppojen välityksellä tuotteitaan viime vuoden aikana lähes miljoonan ruplan arvosta.

(TASS-APN)